

Àlgebra lineal i geometria

1. Espais vectorials

Grau en Enginyeria Física
2023-24

Universitat Politècnica de Catalunya
Departament de Matemàtiques

Marta Casanellas
Universitat Politècnica de Catalunya

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

L'espai vectorial $\mathbb{R}^n$

Considerem el conjunt de n -tuples de nombres reals:

$$\mathbb{R}^n = \{(x_1, x_2, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{R}\}$$

i els seus elements els anomenem **vectors**.

Notació: Normalment pensem en $v \in \mathbb{R}^n$ com un vector columna,

$$v = \begin{pmatrix} x_1 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix}.$$

L'espai vectorial $\mathbb{R}^n$

Considerem el conjunt de n -tuples de nombres reals:

$$\mathbb{R}^n = \{(x_1, x_2, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{R}\}$$

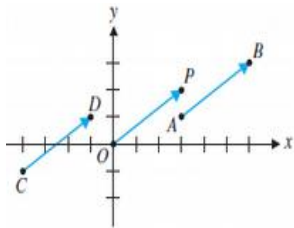
i els seus elements els anomenem **vectors**.

Notació: Normalment pensem en $v \in \mathbb{R}^n$ com un vector columna,

$$v = \begin{pmatrix} x_1 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix}.$$

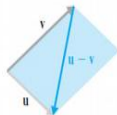
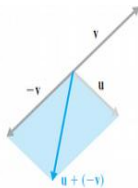
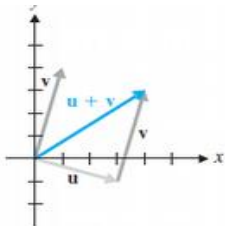
$\mathbb{R}^2$: Interpretació física

- ▶ Pensem $(x, y) \in \mathbb{R}^2$ com un segment dirigit entre dos punts A i B , $(x_1, x_2) = \text{"vector"} \overrightarrow{AB}$.
- ▶ $\overrightarrow{AB}$: desplaçament necessari per anar de A a B : x_1 unitats en l'eix x i x_2 al llarg de l'eix y .
- ▶ Dos vectors son iguals si representen el mateix desplaçament ($\Leftrightarrow$ tenen mateixa longitud, direcció i sentit).
- ▶ Sempre podem pensar en (x_1, x_2) com un vector amb punt inicial $(0, 0)$ i final (x_1, x_2) .

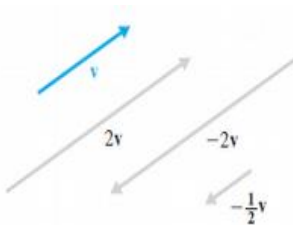

Operacions a $\mathbb{R}^2$

Podem sumar o restar vectors

i multiplicar un vector per una constant (*escalar*)

$\mathbb{R}^3$

- ▶ Els vectors de $\mathbb{R}^3$ tenen una interpretació física similar
- ▶ Podem sumar vectors i multiplicar-los per escalars. Aquestes operacions es poden fer en coordenades: si $u = (x_1, x_2, x_3)$ i $v = (y_1, y_2, y_3)$, aleshores

$$u + v = (x_1 + y_1, x_2 + y_2, x_3 + y_3),$$

$$c \cdot u = (cx_1, cx_2, cx_3) \text{ per tot } c \in \mathbb{R}.$$

Operacions a $\mathbb{R}^n$

A $\mathbb{R}^n$ definim les operacions següents:

- ▶ *suma*: si $u = (x_1, x_2, \dots, x_n)$, $v = (y_1, y_2, \dots, y_n)$, aleshores

$$u + v = (x_1 + y_1, x_2 + y_2, \dots, x_n + y_n) \in \mathbb{R}^n.$$

- ▶ *multiplicació per escalars*: si $u = (x_1, x_2, \dots, x_n)$, $c \in \mathbb{R}$, llavors

$$c \cdot u = (c x_1, c x_2, \dots, c x_n) \in \mathbb{R}^n.$$

Operacions a $\mathbb{R}^n$

A $\mathbb{R}^n$ definim les operacions següents:

- ▶ *suma*: si $u = (x_1, x_2, \dots, x_n)$, $v = (y_1, y_2, \dots, y_n)$, aleshores

$$u + v = (x_1 + y_1, x_2 + y_2, \dots, x_n + y_n) \in \mathbb{R}^n.$$

- ▶ *multiplicació per escalars*: si $u = (x_1, x_2, \dots, x_n)$, $c \in \mathbb{R}$, llavors

$$c \cdot u = (c x_1, c x_2, \dots, c x_n) \in \mathbb{R}^n.$$

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Proposició

Aquestes operacions a $\mathbb{R}^n$ satisfan les propietats següents:

1. $u + v = v + u$. *Commutativitat*
2. $(u + v) + w = u + (v + w)$. *Associativitat*
3. $\exists$ un element $\mathbf{0} \in \mathbb{R}^n$, anomenat vector zero, tal que $u + \mathbf{0} = u$.
4. Per cada $u \in \mathbb{R}^n$, $\exists$ un element $-u \in \mathbb{R}^n$ tal que $u + (-u) = \mathbf{0}$.
5. $c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$. *Distributiva*
6. $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$. *Distributiva*
7. $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$.
8. $1 \cdot u = u$.

Espai vectorial sobre $\mathbb{K}$

Sigui $\mathbb{K}$ un cos com $\mathbb{Q}$, $\mathbb{R}$, $\mathbb{C}$.

Un **espai vectorial sobre $\mathbb{K}$** (o **$\mathbb{K}$ -e.v.**) és un conjunt E amb dues operacions $+$ i $\cdot$.

- + donats $u, v \in E$, el assigna un altre element $u + v$ de E .
- donat $u \in E$ i un escalar $c \in \mathbb{K}$, els assigna un element $c \cdot u \in E$

que satisfan les propietats de la pàgina anterior, i.e.,

- ▶ $+$ és commutativa, associativa, té un element neutre (denotat $\mathbf{0}$ o $\vec{0}$) i tot $u \in E$ té un element oposat respecte la $+$ (denotat $-u$),
- ▶ $\cdot$ i $+$ satisfan:

$c \cdot (u + v) = c \cdot u + c \cdot v$, $(c + d) \cdot u = c \cdot u + d \cdot u$, $c \cdot (d \cdot u) = (cd) \cdot u$, $1 \cdot u = u$
per qualsevol $u, v \in E$ i $c, d \in \mathbb{K}$.

Els elements d'un $\mathbb{K}$ -e.v. s'anomenen **vectors**.

Exemples d'espai vectorials

- ▶ $\mathbb{K}^n = \{(x_1, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{K}\}$ és un $\mathbb{K}$ -e.v. amb la suma i el producte naturals heredats de $\mathbb{K}$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}(\mathbb{R}) = m \times n$ matrius amb entrades a $\mathbb{R}$ i les operacions naturals de suma de matrius i multiplicació per escalars és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt de polinomis de grau $\leq d$,
 $\mathbb{R}_d[x] = \{p(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_dx^d \mid a_i \in \mathbb{R}\}$, és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma usual de polinomis i la multiplicació per escalar.
- ▶ $\mathbb{R}[x] = \{\text{polinomis en una variable } x \text{ i coeficients a } \mathbb{R}\}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt $\mathcal{F}(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ de funcions $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma de funcions habitual ($f + g$ és la funció $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$) i el producte per escalars ($c \cdot f$ és la funció $(c \cdot f)(x) = cf(x)$).

Exemples d'espai vectorials

- ▶ $\mathbb{K}^n = \{(x_1, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{K}\}$ és un $\mathbb{K}$ -e.v. amb la suma i el producte naturals heredats de $\mathbb{K}$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}(\mathbb{R}) = m \times n$ matrius amb entrades a $\mathbb{R}$ i les operacions naturals de suma de matrius i multiplicació per escalars és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt de polinomis de grau $\leq d$,
 $\mathbb{R}_d[x] = \{p(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_dx^d \mid a_i \in \mathbb{R}\}$, és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma usual de polinomis i la multiplicació per escalar.
- ▶ $\mathbb{R}[x] = \{\text{polinomis en una variable } x \text{ i coeficients a } \mathbb{R}\}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt $\mathcal{F}(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ de funcions $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma de funcions habitual ($f + g$ és la funció $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$) i el producte per escalars ($c \cdot f$ és la funció $(c \cdot f)(x) = cf(x)$).

Exemples d'espai vectorials

- ▶ $\mathbb{K}^n = \{(x_1, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{K}\}$ és un $\mathbb{K}$ -e.v. amb la suma i el producte naturals heredats de $\mathbb{K}$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}(\mathbb{R}) = m \times n$ matrius amb entrades a $\mathbb{R}$ i les operacions naturals de suma de matrius i multiplicació per escalars és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt de polinomis de grau $\leq d$,
 $\mathbb{R}_d[x] = \{p(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_dx^d \mid a_i \in \mathbb{R}\}$, és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma usual de polinomis i la multiplicació per escalar.
- ▶ $\mathbb{R}[x] = \{\text{polinomis en una variable } x \text{ i coeficients a } \mathbb{R}\}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt $\mathcal{F}(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ de funcions $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma de funcions habitual ($f + g$ és la funció $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$) i el producte per escalars ($c \cdot f$ és la funció $(c \cdot f)(x) = cf(x)$).

Exemples d'espai vectorials

- ▶ $\mathbb{K}^n = \{(x_1, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{K}\}$ és un $\mathbb{K}$ -e.v. amb la suma i el producte naturals heredats de $\mathbb{K}$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}(\mathbb{R}) = m \times n$ matrius amb entrades a $\mathbb{R}$ i les operacions naturals de suma de matrius i multiplicació per escalars és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt de polinomis de grau $\leq d$,
 $\mathbb{R}_d[x] = \{p(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_dx^d \mid a_i \in \mathbb{R}\}$, és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma usual de polinomis i la multiplicació per escalar.
- ▶ $\mathbb{R}[x] = \{\text{polinomis en una variable } x \text{ i coeficients a } \mathbb{R}\}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt $\mathcal{F}(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ de funcions $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma de funcions habitual ($f + g$ és la funció $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$) i el producte per escalars ($c \cdot f$ és la funció $(c \cdot f)(x) = cf(x)$).

Exemples d'espai vectorials

- ▶ $\mathbb{K}^n = \{(x_1, \dots, x_n) \mid x_i \in \mathbb{K}\}$ és un $\mathbb{K}$ -e.v. amb la suma i el producte naturals heredats de $\mathbb{K}$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}(\mathbb{R}) = m \times n$ matrius amb entrades a $\mathbb{R}$ i les operacions naturals de suma de matrius i multiplicació per escalars és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt de polinomis de grau $\leq d$,
 $\mathbb{R}_d[x] = \{p(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_dx^d \mid a_i \in \mathbb{R}\}$, és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma usual de polinomis i la multiplicació per escalar.
- ▶ $\mathbb{R}[x] = \{\text{polinomis en una variable } x \text{ i coeficients a } \mathbb{R}\}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v.
- ▶ El conjunt $\mathcal{F}(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ de funcions $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ és un $\mathbb{R}$ -e.v. amb la suma de funcions habitual ($f + g$ és la funció $(f + g)(x) = f(x) + g(x)$) i el producte per escalars ($c \cdot f$ és la funció $(c \cdot f)(x) = cf(x)$).

Propietats

Si E és un $\mathbb{K}$ -e.v., aleshores, $\forall u \in E, c \in \mathbb{K}$,

(a) $0 \cdot u = \mathbf{0} = c \cdot \mathbf{0}$,

(b) $(-1) \cdot u = -u$,

(c) $(-c) \cdot u = c \cdot (-u) = -(c \cdot u)$ (i ho denotem per $-cu$),

(d) $c \cdot u = \mathbf{0} \Leftrightarrow c = 0 \text{ o } u = \mathbf{0}$

Nota: Usualment ometem el punt “.”

Propietats

Si E és un $\mathbb{K}$ -e.v., aleshores, $\forall u \in E, c \in \mathbb{K}$,

(a) $0 \cdot u = \mathbf{0} = c \cdot \mathbf{0}$,

(b) $(-1) \cdot u = -u$,

(c) $(-c) \cdot u = c \cdot (-u) = -(c \cdot u)$ (i ho denotem per $-cu$),

(d) $c \cdot u = \mathbf{0} \Leftrightarrow c = 0$ o $u = 0$

Nota: Usualment ometem el punt “.”

Propietats

Si E és un $\mathbb{K}$ -e.v., aleshores, $\forall u \in E, c \in \mathbb{K}$,

(a) $0 \cdot u = \mathbf{0} = c \cdot \mathbf{0}$,

(b) $(-1) \cdot u = -u$,

(c) $(-c) \cdot u = c \cdot (-u) = -(c \cdot u)$ (i ho denotem per $-cu$),

(d) $c \cdot u = \mathbf{0} \Leftrightarrow c = 0 \text{ o } u = \mathbf{0}$

Nota: Usualment ometem el punt “.”

Propietats

Si E és un $\mathbb{K}$ -e.v., aleshores, $\forall u \in E, c \in \mathbb{K}$,

(a) $0 \cdot u = \mathbf{0} = c \cdot \mathbf{0}$,

(b) $(-1) \cdot u = -u$,

(c) $(-c) \cdot u = c \cdot (-u) = -(c \cdot u)$ (i ho denotem per $-cu$),

(d) $c \cdot u = \mathbf{0} \Leftrightarrow c = 0$ o $u = 0$

Nota: Usualment ometem el punt “.”

Combinacions lineals

Definició

Un vector u és una **combinació lineal** de vectors $u_1, \dots, u_k$ si hi ha escalars $c_1, \dots, c_k$ tals que $u = c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$ (els escalars c_i s'anomenen **coeficients** de la combinació lineal).

Decidir quan un vector de $\mathbb{K}^n$ és combinació lineal d'una col·lecció de vectors donada és equivalent a resoldre un sistema d'equacions lineals:

Proposició

El sistema $Ax = b$ és compatible si, i només si, b és una combinació lineal de les columnes de A .

Combinacions lineals

Definició

Un vector u és una **combinació lineal** de vectors $u_1, \dots, u_k$ si hi ha escalars $c_1, \dots, c_k$ tals que $u = c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$ (els escalars c_i s'anomenen **coeficients** de la combinació lineal).

Decidir quan un vector de $\mathbb{K}^n$ és combinació lineal d'una col·lecció de vectors donada és equivalent a resoldre un sistema d'equacions lineals:

Proposició

El sistema $Ax = b$ és compatible si, i només si, b és una combinació lineal de les columnes de A .

Combinacions lineals

Definició

Un vector u és una **combinació lineal** de vectors $u_1, \dots, u_k$ si hi ha escalars $c_1, \dots, c_k$ tals que $u = c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$ (els escalars c_i s'anomenen **coeficients** de la combinació lineal).

Decidir quan un vector de $\mathbb{K}^n$ és combinació lineal d'una col·lecció de vectors donada és equivalent a resoldre un sistema d'equacions lineals:

Proposició

El sistema $Ax = b$ és compatible si, i només si, b és una combinació lineal de les columnes de A .

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Subespais vectorials

Definició

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. Aleshores un subconjunt $V \neq \emptyset$ de E és un **subespai vectorial** si V és un espai vectorial amb $+$ i $\cdot$ heredats de E . Això és equivalent a:

1. Si u i v estan a V , aleshores $u + v$ és de V .
2. Si u està a V i c és un escalar, aleshores $c \cdot u$ és de V .

Ex:

- ▶ $V = \mathbb{K}^n$ és un subespai vectorial de $\mathbb{K}^n$.
- ▶ $V = \{\mathbf{0}\}$ és un subespai vectorial (de qualsevol E).
- ▶ $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0, 3z = 0\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{R}^3$.
- ▶ $F = \{(a + 2b, 0, b) \in \mathbb{R}^3 \mid a, b \in \mathbb{R}\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{R}^3$.

Notes

- ▶ Tot subespai conté vector zero.
- ▶ Les propietats 1 i 2 es poden combinar:
 $V \neq \emptyset$ és un subespai $\Leftrightarrow$ per qualsevol $u_1, \dots, u_k$ in V i $c_1, \dots, c_k$ de $\mathbb{K}$, la combinació lineal

$$c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$$

està a V .

És a dir, els subespais vectorials son tancats respecte combinacions lineals.

Proposició

Sea V un espai vectorial en $A \in \mathbb{K}^{m \times n}$ i $b \in \mathbb{K}^m$. El subespai $\{x \in \mathbb{K}^n \mid Ax = b\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{K}^n$ si i només si $b = 0$.

Notes

- ▶ Tot subespai conté vector zero.
- ▶ Les propietats 1 i 2 es poden combinar:
 $V \neq \emptyset$ és un subespai $\Leftrightarrow$ per qualsevol $u_1, \dots, u_k$ in V i $c_1, \dots, c_k$ de $\mathbb{K}$, la combinació lineal

$$c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$$

està a V .

És a dir, els subespais vectorials son tancats respecte combinacions lineals.

Proposició

Sigui $Ax = 0$ un sistema lineal on $A \in M_{m,n}(\mathbb{K})$. Aleshores, el conjunt de solucions $V = \{v \in \mathbb{K}^n \mid Av = 0\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{K}^n$.

Notes

- ▶ Tot subespai conté vector zero.
- ▶ Les propietats 1 i 2 es poden combinar:
 $V \neq \emptyset$ és un subespai $\Leftrightarrow$ per qualsevol $u_1, \dots, u_k$ in V i $c_1, \dots, c_k$ de $\mathbb{K}$, la combinació lineal

$$c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$$

està a V .

És a dir, els subespais vectorials son tancats respecte combinacions lineals.

Proposició

Sigui $Ax = 0$ un sistema lineal on $A \in M_{m,n}(\mathbb{K})$. Aleshores, el conjunt de solucions $V = \{v \in \mathbb{K}^n \mid Av = 0\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{K}^n$.

Notes

- ▶ Tot subespai conté vector zero.
- ▶ Les propietats 1 i 2 es poden combinar:
 $V \neq \emptyset$ és un subespai $\Leftrightarrow$ per qualsevol $u_1, \dots, u_k$ in V i $c_1, \dots, c_k$ de $\mathbb{K}$, la combinació lineal

$$c_1 u_1 + \dots + c_k u_k$$

està a V .

És a dir, els subespais vectorials son tancats respecte combinacions lineals.

Proposició

Sigui $Ax = 0$ un sistema lineal on $A \in \mathcal{M}_{m,n}(\mathbb{K})$. Aleshores, el conjunt de solucions $V = \{v \in \mathbb{K}^n \mid Av = 0\}$ és un subespai vectorial de $\mathbb{K}^n$.

Siguin $v_1, v_2, \dots, v_k$ vectors de E .

Definició

El conjunt de totes les combinacions lineals de $v_1, v_2, \dots, v_k$,

$$\{c_1 v_1 + \dots + c_k v_k \mid c_1, \dots, c_k \in \mathbb{K}\}$$

s'anomena **subespai generat per** $v_1, v_2, \dots, v_k$ i es denota per $[v_1, v_2, \dots, v_k]$.

Proposició

$V = [v_1, v_2, \dots, v_k]$ és un subespai vectorial i és el menor subespai que conté $\{v_1, \dots, v_k\}$.

Diem que $\{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ és un **sistema de generadors** de V .

Siguin $v_1, v_2, \dots, v_k$ vectors de E .

Definició

El conjunt de totes les combinacions lineals de $v_1, v_2, \dots, v_k$,

$$\{c_1 v_1 + \dots + c_k v_k \mid c_1, \dots, c_k \in \mathbb{K}\}$$

s'anomena **subespai generat per** $v_1, v_2, \dots, v_k$ i es denota per $[v_1, v_2, \dots, v_k]$.

Proposició

$V = [v_1, v_2, \dots, v_k]$ és un subespai vectorial i és el menor subespai que conté $\{v_1, \dots, v_k\}$.

Diem que $\{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ és un **sistema de generadors** de V .

Siguin $v_1, v_2, \dots, v_k$ vectors de E .

Definició

El conjunt de totes les combinacions lineals de $v_1, v_2, \dots, v_k$,

$$\{c_1 v_1 + \dots + c_k v_k \mid c_1, \dots, c_k \in \mathbb{K}\}$$

s'anomena **subespai generat per** $v_1, v_2, \dots, v_k$ i es denota per $[v_1, v_2, \dots, v_k]$.

Proposició

$V = [v_1, v_2, \dots, v_k]$ és un subespai vectorial i és el menor subespai que conté $\{v_1, \dots, v_k\}$.

Diem que $\{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ és un **sistema de generadors de** V .

Siguin $v_1, v_2, \dots, v_k$ vectors de E .

Definició

El conjunt de totes les combinacions lineals de $v_1, v_2, \dots, v_k$,

$$\{c_1 v_1 + \dots + c_k v_k \mid c_1, \dots, c_k \in \mathbb{K}\}$$

s'anomena **subespai generat per** $v_1, v_2, \dots, v_k$ i es denota per $[v_1, v_2, \dots, v_k]$.

Proposició

$V = [v_1, v_2, \dots, v_k]$ és un subespai vectorial i és el menor subespai que conté $\{v_1, \dots, v_k\}$.

Diem que $\{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ és un **sistema de generadors de** V .

Siguin $v_1, v_2, \dots, v_k$ vectors de E .

Definició

El conjunt de totes les combinacions lineals de $v_1, v_2, \dots, v_k$,

$$\{c_1 v_1 + \dots + c_k v_k \mid c_1, \dots, c_k \in \mathbb{K}\}$$

s'anomena **subespai generat per** $v_1, v_2, \dots, v_k$ i es denota per $[v_1, v_2, \dots, v_k]$.

Proposició

$V = [v_1, v_2, \dots, v_k]$ és un subespai vectorial i és el menor subespai que conté $\{v_1, \dots, v_k\}$.

Diem que $\{v_1, v_2, \dots, v_k\}$ és un **sistema de generadors de** V .

Exemples:

- ▶ $\mathbb{R}^n = [(1, 0, \dots, 0), \dots, (0, \dots, 0, 1)]$.
- ▶ $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0, 3z = 0\} \Rightarrow V = [(1, 1, 0)]$.
- ▶ $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0\} \Rightarrow V = [(1, 1, 0), (0, 0, 1)]$.
- ▶ $F = \{(a + 2b, 0, b) \in \mathbb{R}^3 \mid a, b \in \mathbb{R}\} = [(1, 0, 0), (2, 0, 1)]$.

Un espai vectorial E és **finitament generat (f.g.)** si es pot generar per un nombre finit collection de vectors.

- ▶ $\mathbb{K}^n$ és f.g.
- ▶ $\mathbb{R}[x]$ no és f.g.

Exemples:

- ▶ $\mathbb{R}^n = [(1, 0, \dots, 0), \dots, (0, \dots, 0, 1)]$.
- ▶ $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0, 3z = 0\} \Rightarrow V = [(1, 1, 0)]$.
- ▶ $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0\} \Rightarrow V = [(1, 1, 0), (0, 0, 1)]$.
- ▶ $F = \{(a + 2b, 0, b) \in \mathbb{R}^3 \mid a, b \in \mathbb{R}\} = [(1, 0, 0), (2, 0, 1)]$.

Un espai vectorial E és **finitament generat (f.g.)** si es pot generar per un nombre finit collection de vectors.

- ▶ $\mathbb{K}^n$ és f.g.
- ▶ $\mathbb{R}[x]$ no és f.g.

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçosa } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçosa } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.
2. Els vectors $v_1, v_2, \dots, v_k$ són linealment independents si i només si qualsevol subconjunt dels mateixos és linealment independent.
3. Els vectors $v_1, v_2, \dots, v_k$ són linealment independents si i només si qualsevol dels seus subconjunts propis és linealment independent.
4. Els vectors $v_1, v_2, \dots, v_k$ són linealment independents si i només si qualsevol dels seus subconjunts propis és linealment independent.

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forCca } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.

2. Dos vectors v_1, v_2 són l.d. $\Leftrightarrow$ un és múltiple de l'altre.

3.

4.

5.

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçca } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.
2. Dos vectors v_1, v_2 són l.d. $\Leftrightarrow$ un és múltiple de l'altre.
3. $v_1, v_2, \dots, v_k$ in E són l.d. $\Leftrightarrow$ un dels vectors (com a mínim) es pot expressar com a combinació lineal dels altres.
4. Si $v_1, \dots, v_k$ són l.i. i $u \notin [v_1, \dots, v_k] \Rightarrow v_1, \dots, v_k, u$ són l.i.

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçca } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.
2. Dos vectors v_1, v_2 són l.d. $\Leftrightarrow$ un és múltiple de l'altre.
3. $v_1, v_2, \dots, v_k$ in E són l.d. $\Leftrightarrow$ un dels vectors (com a mínim) es pot expressar com a combinació lineal dels altres.
4. Si $v_1, \dots, v_k$ són l.i. i $u \notin [v_1, \dots, v_k] \Rightarrow v_1, \dots, v_k, u$ són l.i.

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçca } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.
2. Dos vectors v_1, v_2 són l.d. $\Leftrightarrow$ un és múltiple de l'altre.
3. $v_1, v_2, \dots, v_k$ in E són l.d. $\Leftrightarrow$ un dels vectors (com a mínim) es pot expressar com a combinació lineal dels altres.
4. Si $v_1, \dots, v_k$ són l.i. i $u \notin [v_1, \dots, v_k] \Rightarrow v_1, \dots, v_k, u$ són l.i.

Dependència lineal

Definició

$v_1, v_2, \dots, v_k \in E$ són **linealment dependents (l.d.)** si existeixen escalars $c_1, c_2, \dots, c_k$, com a mínim un $\neq 0$, tal que

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0}.$$

En cas contrari diem que $v_1, v_2, \dots, v_k$ són **linealment independents (l.i.)**.

$v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow$ tota combinació lineal

$$c_1 v_1 + \dots + c_k v_k = \mathbf{0} \text{ té per forçca } c_1 = c_2 = \dots = c_k = 0.$$

Notes:

1. Qualsevol conjunt de vectors que contingui $\mathbf{0}$ són linealment dependents.
2. Dos vectors v_1, v_2 són l.d. $\Leftrightarrow$ un és múltiple de l'altre.
3. $v_1, v_2, \dots, v_k$ in E són l.d. $\Leftrightarrow$ un dels vectors (com a mínim) es pot expressar com a combinació lineal dels altres.
4. Si $v_1, \dots, v_k$ són l.i. i $u \notin [v_1, \dots, v_k] \Rightarrow v_1, \dots, v_k, u$ són l.i.

Base d'un subespai vectorial

Definició

Sigui $V \subset E$ un subespai vectorial. Una col·lecció de vectors $\{v_1, \dots, v_k\}$ és una **base de V** if

1. $V = [v_1, \dots, v_k]$ i
2. $\{v_1, \dots, v_k\}$ són linealment independents.

Ex: $(1, 1, 0), (0, 0, 1)$ és una base de $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0\}$.

Base d'un subespai vectorial

Definició

Sigui $V \subset E$ un subespai vectorial. Una col·lecció de vectors $\{v_1, \dots, v_k\}$ és una **base de V** if

1. $V = [v_1, \dots, v_k]$ i
2. $\{v_1, \dots, v_k\}$ són linealment independents.

Ex: $(1, 1, 0), (0, 0, 1)$ és una base de $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0\}$.

Base d'un subespai vectorial

Definició

Sigui $V \subset E$ un subespai vectorial. Una col·lecció de vectors $\{v_1, \dots, v_k\}$ és una **base de V** if

1. $V = [v_1, \dots, v_k]$ i
2. $\{v_1, \dots, v_k\}$ són linealment independents.

Ex: $(1, 1, 0), (0, 0, 1)$ és una base de $V = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x - y = 0\}$.

Base estàndard

Hi ha bases **estàndard** (o *naturals*, *canoniques*) d'alguns espais vectorials:

- ▶ $\mathbb{K}^n$: $\{e_1, e_2, \dots, e_n\}$ on $e_i = (0, \dots, \overset{i}{1}, \dots, 0)$ per $i = 1, 2, \dots, n$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}$: $\{E_{i,j}\}_{\substack{i=1, \dots, m \\ j=1, \dots, n}}$ on $E_{i,j} \in \mathcal{M}_{m \times n}$ té 1 a l'entrada (i, j) i 0's a les altres.
- ▶ $\mathbb{R}_d[x]$: $\{1, x, \dots, x^d\}$

Base estàndard

Hi ha bases **estàndard** (o *naturals*, *canoniques*) d'alguns espais vectorials:

- ▶ $\mathbb{K}^n$: $\{e_1, e_2, \dots, e_n\}$ on $e_i = (0, \dots, \overset{i}{1}, \dots, 0)$ per $i = 1, 2, \dots, n$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}$: $\{E_{i,j}\}_{\substack{i=1, \dots, m \\ j=1, \dots, n}}$ on $E_{i,j} \in \mathcal{M}_{m \times n}$ té 1 a l'entrada (i, j) i 0's a les altres.
- ▶ $\mathbb{R}_d[x]$: $\{1, x, \dots, x^d\}$

Base estàndard

Hi ha bases **estàndard** (o *naturals*, *canoniques*) d'alguns espais vectorials:

- ▶ $\mathbb{K}^n$: $\{e_1, e_2, \dots, e_n\}$ on $e_i = (0, \dots, \overset{i}{1}, \dots, 0)$ per $i = 1, 2, \dots, n$.
- ▶ $\mathcal{M}_{m \times n}$: $\{E_{i,j}\}_{\substack{i=1, \dots, m \\ j=1, \dots, n}}$ on $E_{i,j} \in \mathcal{M}_{m \times n}$ té 1 a l'entrada (i, j) i 0's a les altres.
- ▶ $\mathbb{R}_d[x]$: $\{1, x, \dots, x^d\}$

Coordenades

Teorema

Sigui $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ una base d'un $\mathbb{K}$ -e.v. E . Per cada vector $v \in E$, hi ha exactament una manera d'escriure v com a combinació lineal dels vectors de B , i.e, existeixen $c_1, \dots, c_n \in \mathbb{K}$ tal que $v = c_1v_1 + c_2v_2 + \dots + c_nv_n$ i a més, aquests $c_1, \dots, c_n$ són únics.

Definició

Els coeficients $c_1, c_2, \dots, c_n$ s'anomenen les coordenades de v en la base B .

Usarem la notació

$$v_B = \begin{pmatrix} c_1 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}.$$

Coordenades

Teorema

Sigui $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ una base d'un $\mathbb{K}$ -e.v. E . Per cada vector $v \in E$, hi ha exactament una manera d'escriure v com a combinació lineal dels vectors de B , i.e, existeixen $c_1, \dots, c_n \in \mathbb{K}$ tal que $v = c_1v_1 + c_2v_2 + \dots + c_nv_n$ i a més, aquests $c_1, \dots, c_n$ són únics.

Definició

Els coeficients $c_1, c_2, \dots, c_n$ s'anomenen les coordenades de v en la base B .

Usarem la notació

$$v_B = \begin{pmatrix} c_1 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}.$$

Coordenades

Teorema

Sigui $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ una base d'un $\mathbb{K}$ -e.v. E . Per cada vector $v \in E$, hi ha exactament una manera d'escriure v com a combinació lineal dels vectors de B , i.e, existeixen $c_1, \dots, c_n \in \mathbb{K}$ tal que $v = c_1v_1 + c_2v_2 + \dots + c_nv_n$ i a més, aquests $c_1, \dots, c_n$ són únics.

Definició

Els coeficients $c_1, c_2, \dots, c_n$ s'anomenen les **coordenades de v en la base B** .

Usarem la notació

$$v_B = \begin{pmatrix} c_1 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}.$$

Coordenades

Teorema

Sigui $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ una base d'un $\mathbb{K}$ -e.v. E . Per cada vector $v \in E$, hi ha exactament una manera d'escriure v com a combinació lineal dels vectors de B , i.e, existeixen $c_1, \dots, c_n \in \mathbb{K}$ tal que $v = c_1v_1 + c_2v_2 + \dots + c_nv_n$ i a més, aquests $c_1, \dots, c_n$ són únics.

Definició

Els coeficients $c_1, c_2, \dots, c_n$ s'anomenen les **coordenades de v en la base B** .

Usarem la notació

$$v_B = \begin{pmatrix} c_1 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}.$$

Coordenades

Teorema

Sigui $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ una base d'un $\mathbb{K}$ -e.v. E . Per cada vector $v \in E$, hi ha exactament una manera d'escriure v com a combinació lineal dels vectors de B , i.e, existeixen $c_1, \dots, c_n \in \mathbb{K}$ tal que $v = c_1v_1 + c_2v_2 + \dots + c_nv_n$ i a més, aquests $c_1, \dots, c_n$ són únics.

Definició

Els coeficients $c_1, c_2, \dots, c_n$ s'anomenen les **coordenades de v en la base B** .

Usarem la notació

$$v_B = \begin{pmatrix} c_1 \\ \vdots \\ c_n \end{pmatrix}.$$

Coordenades: de E a $\mathbb{K}^n$

Prendre coordenades de vectors en una base donada preserva les combinacions lineals:

Si $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ és una base de E i $u_1, \dots, u_k \in E$, aleshores

$$(x_1 u_1 + \dots + x_k u_k)_B = x_1 (u_1)_B + \dots + x_k (u_k)_B.$$

En particular,

* $u_1, \dots, u_k$ són l.i. $\Leftrightarrow (u_1)_B, \dots, (u_k)_B$ són l.i. a $\mathbb{K}^n$.

Coordenades: de E a $\mathbb{K}^n$

Prendre coordenades de vectors en una base donada preserva les combinacions lineals:

Si $B = \{v_1, \dots, v_n\}$ és una base de E i $u_1, \dots, u_k \in E$, aleshores

$$(x_1 u_1 + \dots + x_k u_k)_B = x_1 (u_1)_B + \dots + x_k (u_k)_B.$$

En particular,

- ▶ $u_1, \dots, u_k$ són l.i. $\Leftrightarrow (u_1)_B, \dots, (u_k)_B$ són l.i. a $\mathbb{K}^n$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_r \in E$ són l.l., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_r$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corol·lari (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.l., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corol·lari (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.i., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corollari (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.i., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corollari (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.i., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corollary (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.i., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corollary (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Base i dimensió

Proposició

Tot $\mathbb{K}$ -e.v. (f.g.) $E \neq \vec{0}$ té una base.

Teorema (Lema de Substitució de Steinitz)

Sigui E un $\mathbb{K}$ -e.v. f.g. Si $v_1, \dots, v_m$ són generadors de E i $u_1, \dots, u_n \in E$ són l.i., aleshores $n \leq m$ i es pot substituir n vectors de $\{v_1, \dots, v_m\}$ per $u_1, \dots, u_n$ de manera que la nova col·lecció de vectors és segueixen sent un sistema de generadors de E .

Corollary (El teorema de la base)

Totes les bases d'un espai vectorial f.g. tenen el mateix nombre d'elements.

Dimensió d'un espai vectorial: $\dim(E) =$ cardinal de qualsevol base de E . Conveni: $\dim(\{\vec{0}\}) = 0$.

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

- 1. Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
- 2. Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
- 3. Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
- 4. Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n =$ mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de E
 $=$ màxim nombre de vectors l.i. de E .*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

1. *Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
2. *Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
3. *Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
4. *Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n =$ mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de E
 $=$ màxim nombre de vectors l.i. de E .*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

1. *Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
2. *Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
3. *Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
4. *Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n = \text{mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de } E$
 $= \text{màxim nombre de vectors l.i. de } E$.*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

1. *Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
2. *Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
3. *Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
4. *Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n = \text{mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de } E$
 $= \text{màxim nombre de vectors l.i. de } E$.*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

- 1. Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
- 2. Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
- 3. Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
- 4. Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n = \text{mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de } E$
 $= \text{màxim nombre de vectors l.i. de } E$.*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

- 1. Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
- 2. Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
- 3. Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
- 4. Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

*$n = \text{mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de } E$
 $= \text{màxim nombre de vectors l.i. de } E$.*

Proposició

Sigui E un espai vectorial de dimensió n , $n \geq 1$. Aleshores:

- 1. Tot sistema de generadors de E té $\geq n$ vectors. A més, conté una base de E .*
- 2. Tot conjunt de vectors linealment independents de E conté $\leq n$ vectors. A més, es pot estendre a una base de E (escollint convenientment vectors d'una base de E donada).*
- 3. Tot conjunt de n vectors de E linealment independents és una base de E .*
- 4. Tot sistema de generadors de E format per n vectors és una base de E .*

Així,

$$\begin{aligned}
 n &= \text{mínim nombre d'elements en un sistema de generadors de } E \\
 &= \text{màxim nombre de vectors l.i. de } E.
 \end{aligned}$$

Teorema

Siguin $V_1 \subset V_2$ subespais de E i $\dim(E) = n$. Aleshores:

- $\dim V_1 \leq \dim V_2 \leq n$.*
- $\dim V_1 = \dim V_2$ si, i només si, $V_1 = V_2$.*

Teorema

Siguin $V_1 \subset V_2$ subespais de E i $\dim(E) = n$. Aleshores:

1. $\dim V_1 \leq \dim V_2 \leq n$.
2. $\dim V_1 = \dim V_2$ si, i només si, $V_1 = V_2$.

Teorema

Siguin $V_1 \subset V_2$ subespais de E i $\dim(E) = n$. Aleshores:

- 1. $\dim V_1 \leq \dim V_2 \leq n$.*
- 2. $\dim V_1 = \dim V_2$ si, i només si, $V_1 = V_2$.*

Rang (revisat)

Teorema

Donats $v_1, v_2, \dots, v_k \in \mathbb{K}^n$, si $A = (v_1, \dots, v_k) \in \mathcal{M}_{n,k}(\mathbb{K})$, llavors

- a) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.d. $\Leftrightarrow$ el sistema homogeni $Ax = 0$ té solucions no trivials (sistema indeterminat).
- b) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = k$.
- c) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són un sistema de generadors de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = n$.
- d) $v_1, v_2, \dots, v_k$ és una base de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow k = n$ i $\text{rang}(A) = n$.

Proposició

El rang d'una matriu A coincideix amb:

Rang (revisat)

Teorema

Donats $v_1, v_2, \dots, v_k \in \mathbb{K}^n$, si $A = (v_1, \dots, v_k) \in \mathcal{M}_{n,k}(\mathbb{K})$, llavors

- a) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.d. $\Leftrightarrow$ el sistema homogeni $Ax = 0$ té solucions no trivials (sistema indeterminat).
- b) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = k$.
- c) $v_1, v_2, \dots, v_k$ són un sistema de generadors de $\mathbb{K}^n \Leftrightarrow \text{rang}(A) = n$.
- d) $v_1, v_2, \dots, v_k$ és una base de $\mathbb{K}^n \Leftrightarrow k = n$ i $\text{rang}(A) = n$.

Proposició

El rang d'una matriu A coincideix amb:

Rang (revisat)

Teorema

Donats $v_1, v_2, \dots, v_k \in \mathbb{K}^n$, si $A = (v_1, \dots, v_k) \in \mathcal{M}_{n,k}(\mathbb{K})$, llavors

- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.d. $\Leftrightarrow$ el sistema homogeni $Ax = 0$ té solucions no trivials (sistema indeterminat).
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = k$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són un sistema de generadors de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = n$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ és una base de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow k = n$ i $\text{rang}(A) = n$.

Proposició

El rang d'una matriu A coincideix amb:

- ▶ la dimensió del subespai generat per les files A (max. nombre de files l.i.) i
- ▶ la dimensió del subespai generat per les columnes de A (max. nombre de columnes l.i.).

Rang (revisat)

Teorema

Donats $v_1, v_2, \dots, v_k \in \mathbb{K}^n$, si $A = (v_1, \dots, v_k) \in \mathcal{M}_{n,k}(\mathbb{K})$, llavors

- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.d. $\Leftrightarrow$ el sistema homogeni $Ax = 0$ té solucions no trivials (sistema indeterminat).
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = k$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són un sistema de generadors de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = n$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ és una base de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow k = n$ i $\text{rang}(A) = n$.

Proposició

El **rang** d'una matriu A coincideix amb:

- ▶ la dimensió del subespai generat per les files A (max. nombre de files l.i.) i
- ▶ la dimensió del subespai generat per les columnes de A (max. nombre de columnes l.i.).

Rang (revisat)

Teorema

Donats $v_1, v_2, \dots, v_k \in \mathbb{K}^n$, si $A = (v_1, \dots, v_k) \in \mathcal{M}_{n,k}(\mathbb{K})$, llavors

- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.d. $\Leftrightarrow$ el sistema homogeni $Ax = 0$ té solucions no trivials (sistema indeterminat).
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són l.i. $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = k$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ són un sistema de generadors de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow \text{rang}(A) = n$.
- $v_1, v_2, \dots, v_k$ és una base de $\mathbb{K}^n$ $\Leftrightarrow k = n$ i $\text{rang}(A) = n$.

Proposició

El **rang** d'una matriu A coincideix amb:

- ▶ la dimensió del subespai generat per les files A (max. nombre de files l.i.) i
- ▶ la dimensió del subespai generat per les columnes de A (max. nombre de columnes l.i.).

$\mathbb{K}^n$: Trobar base a partir de generadors

Si $V = [v_1, v_2, \dots, v_k] \subset \mathbb{K}^n$, aleshores una base de V es pot obtenir d'una d'aquestes maneres:

- 1 Posar els vectors $v_1, \dots, v_k$ com a files d'una matriu A , i reduir A a forma esglaonada $\bar{A}$ (fent Gauss). Les files no nul·les de $\bar{A}$ són una base de V .
- 2 Escriure els vectors $v_1, \dots, v_k$ com a columnes d'una matriu B i reduir B a forma esglaonada $\bar{B}$ (fent Gauss). Les columnes de $\bar{B}$ que tenen pivots indiquen quins vectors $v_1, \dots, v_k$ s'han d'escollir per tenir una base de V .

$\mathbb{K}^n$: Trobar base a partir de generadors

Si $V = [v_1, v_2, \dots, v_k] \subset \mathbb{K}^n$, aleshores una base de V es pot obtenir d'una d'aquestes maneres:

- 1 Posar els vectors $v_1, \dots, v_k$ com a files d'una matriu A , i reduir A a forma esglaonada $\bar{A}$ (fent Gauss). Les files no nul·les de $\bar{A}$ són una base de V .
- 2 Escriure els vectors $v_1, \dots, v_k$ com a columnes d'una matriu B i reduir B a forma esglaonada $\bar{B}$ (fent Gauss). Les columnes de $\bar{B}$ que tenen pivots indiquen quins vectors $v_1, \dots, v_k$ s'han d'escollir per tenir una base de V .

Estendre a una base de $\mathbb{K}^n$

Si $u_1, \dots, u_k$ són vectors l.i. de $\mathbb{K}^n$, es poden estendre a una base de $\mathbb{K}^n$:

- ▶ Posem els vectors $u_1, \dots, u_k$ com a columnes d'una matriu B i considerem $M = (B \mid I_n)$.
- ▶ Reduïm M a forma esglaonada $\bar{M} = (\bar{B} \mid \bar{I}_n)$ (fent Gauss).
- ▶ Mirem les columnes de $\bar{I}_n$ que tnen pivot i escollim els vectors corresponents de la base estàndard (columnes de I_n) de $\mathbb{K}^n$.
- ▶ $u_1, \dots, u_k$ junt amb aquests últims vectors formen una base de $\mathbb{K}^n$.

Es pot fer el mateix si $u_1, \dots, u_k$ són vectors l.i. d'un subespai vectorial V :

en lloc de I_n , considerem una matriu que tingui per columnes una base $v_1, \dots, v_d$ de V i fem el mateix procés de dalt per

$$M = (u_1, \dots, u_k \mid v_1, \dots, v_d).$$

Estendre a una base de $\mathbb{K}^n$

Si $u_1, \dots, u_k$ són vectors l.i. de $\mathbb{K}^n$, es poden estendre a una base de $\mathbb{K}^n$:

- ▶ Posem els vectors $u_1, \dots, u_k$ com a columnes d'una matriu B i considerem $M = (B \mid I_n)$.
- ▶ Reduïm M a forma esglaonada $\bar{M} = (\bar{B} \mid \bar{I}_n)$ (fent Gauss).
- ▶ Mirem les columnes de $\bar{I}_n$ que tnen pivot i escollim els vectors corresponents de la base estàndard (columnes de I_n) de $\mathbb{K}^n$.
- ▶ $u_1, \dots, u_k$ junt amb aquests últims vectors formen una base de $\mathbb{K}^n$.

Es pot fer el mateix si $u_1, \dots, u_k$ són vectors l.i. d'un subespai vectorial V :

en lloc de I_n , considerem una matriu que tingui per columnes una base $v_1, \dots, v_d$ de V i fem el mateix procés de dalt per

$$M = (u_1, \dots, u_k \mid v_1, \dots, v_d).$$

Subespais de $\mathbb{K}^n$: Generadors $\leftrightarrow$ Equacions

De “generadors” a “equacions”:

Si $V = [v_1, \dots, v_k] \subset \mathbb{K}^n$:

Prenem $M = (v_1, \dots, v_k)$, i formem una matriu ampliada $(M|x)$ amb $x =$ columna amb entrades $x_1, x_2, \dots, x_n$.

Aleshores $x \in [v_1, \dots, v_k]$ si, i només si $\text{rank}(M|x) = \text{rank}(M)$.

Tenim 2 opcions:

- ▶ Reduir M a forma esglaonada $(\bar{M}|\bar{x})$ fent Gauss $\Rightarrow$ un sistema lineal d'equacions per V s'obté escrivint les equacions que corresponen a les files nul·les de $\bar{M}$.
- ▶ Si $\text{rank}(M) = k$, les equacions venen donades per l'anul·lació dels menors $(k+1) \times (k+1)$ de $(M|x)$ que contenen un submenor $k \times k$ no nul pre-escollit de M .

Subespais de $\mathbb{K}^n$: Generadors $\leftrightarrow$ Equacions

De “generadors” a “equacions”:

Si $V = [v_1, \dots, v_k] \subset \mathbb{K}^n$:

Prenem $M = (v_1, \dots, v_k)$, i formem una matriu ampliada $(M|x)$ amb $x =$ columna amb entrades $x_1, x_2, \dots, x_n$.

Aleshores $x \in [v_1, \dots, v_k]$ si, i només si $\text{rank}(M|x) = \text{rank}(M)$.

Tenim 2 opcions:

- ▶ Reduir M a forma esglaonada $(\bar{M}|\bar{x})$ fent Gauss $\Rightarrow$ un sistema lineal d'equacions per V s'obté escrivint les equacions que corresponen a les files nul·les de $\bar{M}$.
- ▶ Si $\text{rank}(M) = k$, les equacions venen donades per l'anul·lació dels menors $(k+1) \times (k+1)$ de $(M|x)$ que contenen un submenor $k \times k$ no nul pre-escollit de M .

Subespais de $\mathbb{K}^n$: Generadors $\leftrightarrow$ Equacions

D' "equacions" a "generadors":

Si $V = \{u \in \mathbb{K}^n \mid Au = 0\}$ (solucions d'un sistema homogeni):

- ▶ És suficient resoldre el sistema per obtenir un sistema de generadors de V .
- ▶ A més, si donem valors 0's i 1's a les variables lliures, aquests generadors formen una base i $\dim(V) = n - \text{rang}(A)$.

Hem demostrat:

Corol·lari

Un subconjunt V de $\mathbb{K}^n$ és un subespai $\leftrightarrow$ és el conjunt de solucions d'un sistema homogeni.

Subespais de $\mathbb{K}^n$: Generadors $\leftrightarrow$ Equacions

D' "equacions" a "generadors":

Si $V = \{u \in \mathbb{K}^n \mid Au = 0\}$ (solucions d'un sistema homogeni):

- ▶ És suficient resoldre el sistema per obtenir un sistema de generadors de V .
- ▶ A més, si donem valors 0's i 1's a les variables lliures, aquests generadors formen una base i $\dim(V) = n - \text{rang}(A)$.

Hem demostrat:

Corol·lari

Un subconjunt V de $\mathbb{K}^n$ és un subespai $\Leftrightarrow$ és el conjunt de solucions d'un sistema homogeni.

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Canvi de base

Siguin $B = \{u_1, \dots, u_n\}$ i $C = \{v_1, \dots, v_n\}$ dues bases de E . Denotem per $A_{B \rightarrow C}$ matriu $n \times n$ que té per columnes són les coordenades $(u_1)_C, \dots, (u_n)_C$ dels vectors de B en base C . S'anomena **matriu de canvi de base de B a C** :

$$A_{B \rightarrow C} = \begin{pmatrix} (u_1)_C & \dots & (u_n)_C \end{pmatrix}.$$

Proposició

Propietats:

1. $A_{B \rightarrow C} w_B = w_C$ per tot $w \in E$.
2. $A_{B \rightarrow C}$ és invertible, i $(A_{B \rightarrow C})^{-1} = A_{C \rightarrow B}$.
3. Si D és una altra base de E , aleshores $A_{C \rightarrow D} A_{B \rightarrow C} = A_{B \rightarrow D}$.

Canvi de base

Siguin $B = \{u_1, \dots, u_n\}$ i $C = \{v_1, \dots, v_n\}$ dues bases de E . Denotem per $A_{B \rightarrow C}$ matriu $n \times n$ que té per columnes són les coordenades $(u_1)_C, \dots, (u_n)_C$ dels vectors de B en base C . S'anomena **matriu de canvi de base de B a C** :

$$A_{B \rightarrow C} = \begin{pmatrix} (u_1)_C & \dots & (u_n)_C \end{pmatrix}.$$

Proposició

Propietats:

1. $A_{B \rightarrow C} w_B = w_C$ per tot $w \in E$.
2. $A_{B \rightarrow C}$ és invertible, i $(A_{B \rightarrow C})^{-1} = A_{C \rightarrow B}$.
3. Si D és una altra base de E , aleshores $A_{C \rightarrow D} A_{B \rightarrow C} = A_{B \rightarrow D}$.

Canvi de base

Siguin $B = \{u_1, \dots, u_n\}$ i $C = \{v_1, \dots, v_n\}$ dues bases de E . Denotem per $A_{B \rightarrow C}$ matriu $n \times n$ que té per columnes són les coordenades $(u_1)_C, \dots, (u_n)_C$ dels vectors de B en base C . S'anomena **matriu de canvi de base de B a C** :

$$A_{B \rightarrow C} = \begin{pmatrix} (u_1)_C & \dots & (u_n)_C \end{pmatrix}.$$

Proposició

Propietats:

1. $A_{B \rightarrow C} w_B = w_C$ per tot $w \in E$.
2. $A_{B \rightarrow C}$ és invertible, i $(A_{B \rightarrow C})^{-1} = A_{C \rightarrow B}$.
3. Si D és una altra base de E , aleshores $A_{C \rightarrow D} A_{B \rightarrow C} = A_{B \rightarrow D}$.

Canvi de base

Siguin $B = \{u_1, \dots, u_n\}$ i $C = \{v_1, \dots, v_n\}$ dues bases de E . Denotem per $A_{B \rightarrow C}$ matriu $n \times n$ que té per columnes són les coordenades $(u_1)_C, \dots, (u_n)_C$ dels vectors de B en base C . S'anomena **matriu de canvi de base de B a C** :

$$A_{B \rightarrow C} = \begin{pmatrix} (u_1)_C & \dots & (u_n)_C \end{pmatrix}.$$

Proposició

Propietats:

1. $A_{B \rightarrow C} w_B = w_C$ per tot $w \in E$.
2. $A_{B \rightarrow C}$ és invertible, i $(A_{B \rightarrow C})^{-1} = A_{C \rightarrow B}$.
3. Si D és una altra base de E , aleshores $A_{C \rightarrow D} A_{B \rightarrow C} = A_{B \rightarrow D}$.

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Intersecció i suma de subespais

Donats V_1, V_2 subespais vectorials E , definim

1. La **intersecció de V_1 i V_2** és

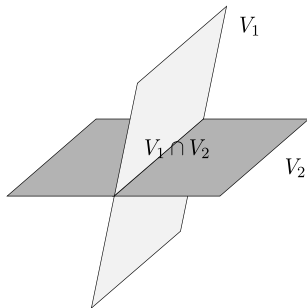
$$V_1 \cap V_2 = \{v \in E \mid v \in V_1, v \in V_2\}.$$

2. La **suma de V_1 i V_2** és

$$V_1 + V_2 = \{v_1 + v_2 \in E \mid v_1 \in V_1, v_2 \in V_2\}.$$

Càlcul: Si $V_1 = [u_1, \dots, u_r]$ i $V_2 = [v_1, \dots, v_s]$, aleshores

$$V_1 + V_2 = [u_1, \dots, u_r, v_1, \dots, v_s].$$

Intersecció i suma de subespais

Donats V_1, V_2 subespais vectorials E , definim

1. La **intersecció de V_1 i V_2** és

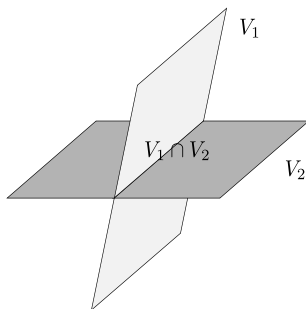
$$V_1 \cap V_2 = \{v \in E \mid v \in V_1, v \in V_2\}.$$

2. La **suma de V_1 i V_2** és

$$V_1 + V_2 = \{v_1 + v_2 \in E \mid v_1 \in V_1, v_2 \in V_2\}.$$

Càlcul: Si $V_1 = [u_1, \dots, u_r]$ i $V_2 = [v_1, \dots, v_s]$, aleshores

$$V_1 + V_2 = [u_1, \dots, u_r, v_1, \dots, v_s].$$

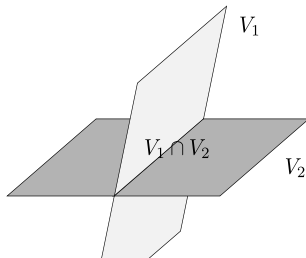
Teorema

1. $V_1 \cap V_2$ i $V_1 + V_2$ són subespais vectorials de E .
2. *Fórmula de Grassmann: si $\dim(E) < \infty$, aleshores*

$$\dim(V_1 \cap V_2) + \dim(V_1 + V_2) = \dim(V_1) + \dim(V_2).$$

Ex:

$$\begin{array}{ll} V_1 = [(1, 0, 1), (0, 2, 3)] & V_1 \cap V_2 = [(1, 0, 1)] \\ V_2 = [(0, 1, 0), (1, 1, 1)] & V_1 + V_2 = \mathbb{R}^3 \end{array}$$

Suma directa

Definició

E és **suma directa** de subspais F_1 i F_2 si tot $w \in E$ es pot escriure d'una **única manera** com $w = v_1 + v_2$ amb $v_1 \in F_1$, $v_2 \in F_2$.

En aquest cas usem la notació $E = F_1 \oplus F_2$.

Proposició

Siguin F_1, F_2 dos subspais de E . Aleshores $E = F_1 \oplus F_2$ si, i només si, es té:

$$E = F_1 + F_2 \quad i$$

$$F_1 \cap F_2 = \{0\}.$$

Si $E = F_1 \oplus F_2$, direm que F_2 és un **subspai complementari** de F_1 (i vice-versa).

Suma directa

Definició

E és **suma directa** de subspais F_1 i F_2 si tot $w \in E$ es pot escriure d'una **única manera** com $w = v_1 + v_2$ amb $v_1 \in F_1$, $v_2 \in F_2$.

En aquest cas usem la notació $E = F_1 \oplus F_2$.

Proposició

Siguin F_1, F_2 dos subspais de E . Aleshores $E = F_1 \oplus F_2$ si, i només si, es té:

$$E = F_1 + F_2 \quad i$$

$$F_1 \cap F_2 = \{0\}.$$

Si $E = F_1 \oplus F_2$, direm que F_2 és un **subspai complementari** de F_1 (i vice-versa).

Suma directa

Definició

E és **suma directa** de subspais F_1 i F_2 si tot $w \in E$ es pot escriure d'una **única manera** com $w = v_1 + v_2$ amb $v_1 \in F_1$, $v_2 \in F_2$.
En aquest cas usem la notació $E = F_1 \oplus F_2$.

Proposició

Siguin F_1, F_2 dos subspais de E . Aleshores $E = F_1 \oplus F_2$ si, i només si, es té:

$$E = F_1 + F_2 \quad i$$

$$F_1 \cap F_2 = \{0\}.$$

Si $E = F_1 \oplus F_2$, direm que F_2 és un **subespai complementari** de F_1 (i vice-versa).

Suma directa

Definició

E és **suma directa** de subspais F_1 i F_2 si tot $w \in E$ es pot escriure d'una **única manera** com $w = v_1 + v_2$ amb $v_1 \in F_1$, $v_2 \in F_2$.
En aquest cas usem la notació $E = F_1 \oplus F_2$.

Proposició

Siguin F_1, F_2 dos subspais de E . Aleshores $E = F_1 \oplus F_2$ si, i només si, es té:

$$E = F_1 + F_2 \quad i$$

$$F_1 \cap F_2 = \{0\}.$$

Si $E = F_1 \oplus F_2$, direm que F_2 és un **subespai complementari** de F_1 (i vice-versa).

Suma directa

Definició

E és **suma directa** de subspais F_1 i F_2 si tot $w \in E$ es pot escriure d'una **única manera** com $w = v_1 + v_2$ amb $v_1 \in F_1$, $v_2 \in F_2$.
En aquest cas usem la notació $E = F_1 \oplus F_2$.

Proposició

Siguin F_1, F_2 dos subspais de E . Aleshores $E = F_1 \oplus F_2$ si, i només si, es té:

$$E = F_1 + F_2 \quad i$$

$$F_1 \cap F_2 = \{0\}.$$

Si $E = F_1 \oplus F_2$, direm que F_2 és un **subspai complementari** de F_1 (i vice-versa).

Índex

$\mathbb{R}^n$ i altres espais vectorials

Subespais vectorials

Dependència Lineal, bases i dimensió

Canvi de base

Intersecció i suma

Bibliografia

Bibliografía

Basic:

- ▶ D. Poole, Linear Algebra, A modern introduction (3rd edition), Brooks/Cole, 2011. Chapter 6.

Additional

- ▶ Hernández Rodríguez, E.; Vázquez Gallo, M.J.; Zurro Moro, M.A. Álgebra lineal y geometría [en línea]